

<p>Toimetus ja tallitus TALLINNAS, S. Brooksmägi nr. 8. Telefon nr. 158. (Sõjawäe keskaamast)</p> <p style="text-align: center;">☐</p> <p>Toimetaja kõnetunnid kella 12—1.</p>	<h1 style="font-size: 4em; margin: 0;">SÕDUR</h1> <p style="font-size: 1.2em; margin: 0;">SÕJAASJANDUSE AJAKIRI. ILMUB ÜKS KORD NÄDALAS Sõjawägede staabi väljaandel.</p>	<p>Tellimise hind: 1 aasta peale 40 marka 1/2 " " 20 " 1/4 " " 10 "</p> <p style="text-align: center;">☐</p> <p>Kuulutuste ja teada- annete hind: Iga kor- pusrea eest 2 marka.</p>
<p>Tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu kõik wabarilgi postilasutused ja era-raamatukauplused.</p>		
<p>Nr. 39.</p>	<p>Laupäeval, 25. septembril 1920.</p>	<p>II. aastakäik.</p>

Sisukord.

Ametlik osa:

1. Väljavõtted Sõjainistri päewa-
käskudest.
2. Väljavõtted käskudest Wabariigi
sõjawägedele.
3. Matkuta maasajate ohwitseride nime-
kiri.

Üldine osa:

1. Sõjawäe palkadest.
2. Tallinna garnisoni ohwitseride hege-
mooniaast Ohw. Rogus. (H. Laretei).
3. Lubendorffi sõjamälestused.
4. Segateaded.
5. Kuulutused.

Ametlik osa.

Väljavõtted Sõjainistri päewakäskudest.

Nr. 937.

Tallinnas, 15. septembril 1920.

Uute, Wabariigi Walitjuse poolt 18. juunil
kinnitud sõjawäe juhtide, ametnikkude ja teenijate palga-
normide maksmapanemiselega käsen minu päewakästu
nr. 168 maksuwjetats lugeda ohwitseride, ametnikkude
ja arstide kohta, ülemaltähendub palganormide kinnita-
mise päewast.

Rahwawäelaste kohta jääb tähentatud päewakäst
jõusse, arwesse wõttes seda, et nende palgad on endiselt
jäänud.

Kindralstaabi Kindral-Major **Larka.**
Sõjainistri eest.

Väljavõtted käskudest Wabariigi sõjawägedele.

Nr. 896.

Tallinnas, 4. septembril 1920.

Sõjawäe Ringkonna-Kohtu 5-da jaostonna kohtu-
uurija leitnant Jaan Toob o ülenäkke alamkapteniks,
wanusega 26-st märtsist 1920.

§ 2. Allpool tähendub 2-se jalawäe polgu ohwit-
serid ülenäkke järgmisesse auastesse:

Leitnant — alamkapteniks:

Johan Paul, wanusega 25-st novembrist 1919.

Lipnikud — alamleitnantideks:

Ewald Kliimast, wanusega 29-st weebr. 1920.

Alfred Luts, " 7-st aprillist 1920.

§ 3. Tallinna linna komandantuurist alamleitn.
Jaan Puusild ülenäkke leitnandiks, wanusega 5-st
septembrist 1919.

§ 4. Ruperjanowi partisaanide polgust alamleitn.
Julius Rõit ülenäkke leitnandiks, wanusega 13-st
detsembrist 1919.

§ 5. Sädetelegrafi roodust lipnik Wiktor Eichen
ülenäkke alamleitnandiks, wanusega 10-st oktoobrist
1919.

§ 6. 7-st jalawäe polgust lipnik Johannes
Krutou ülenäkke alamleitnandiks, wanusega 26-st
märtsist 1920.

Nr. 899.

Tallinnas, 4. septembril 1920.

§ 1. Merejõudude juhataja staabist leitnant Willem
Leimann ülenäkke wanemaks leitnandiks, wanusega
22-st juulist 1919.

§ 2. M/r. „Lennuki“ insener-mehaniik leitnant
Johannes Plat ülenäkke wanemaks leitnandiks,
wanusega 1-st jaanuarist 1920.

Nr. 902.

Tallinnas, 4. septembril 1920.

Satala partisaanide polgu arst Mihail Dertew
nimetäkke ümber sanitaär-leitnandiks, wanusega 17-st
augustist 1914.

§ 2. Saalala partisaanide polgust sanitaär-leitnant Mihail Dertew ülendatse sanitaär-alamkapteniks, wanusega 17-st augustist 1916.

§ 3. Saalala partisaanide polgust sanitaär-alamkapten Mihail Dertew ülendatse sanitaär-kapteniks, wanusega 24-st juunist 1919.

§ 4. 1-se Tartu sõjaväe haigemaja arst Anton Stamm nimetatse ümber sanitaär-leitnandiks, wanusega 28-st juulist 1914.

§ 5. 1-sest Tartu sõjaväe haigemajast sanitaär-leitnant Anton Stamm ülendatse sanitaär-alamkapteniks, wanusega 28-st juulist 1916.

§ 6. 1-st Tartu sõjaväe haigemajast sanitaär-alamkapten Anton Stamm ülendatse sanitaär-kapteniks, wanusega 27-st oktoobrist 1919.

§ 7. Soomusrongide diviisi laatsaretid arst Gustaw Hammer nimetatse ümber sanitaär-leitnandiks, wanusega 18-st juulist 1914.

§ 8. Soomusrongide diviisi laatsaretidist sanitaär-leitnant Gustaw Hammer ülendatse sanitaär-alamkapteniks, wanusega 18-st märtsist 1917.

Mr. 903.

Tallinnas, 4. septembril 1920.

§ 1. 2-se diviisi staabist leitnant Hans Fürgens ülendatse alamkapteniks, wanusega 9-st webruarist 1919.

§ 2. Lennuroodust alamleitnant Julius Seemiskar ülendatse leitnandiks, wanusega 9-st juulist 1919.

§ 3. 1-st jalaväe polgust alamleitnant Walter Pajusson ülendatse leitnandiks, wanusega 10-st jaanuarist 1920.

§ 4. 7-st jalaväe polgust alamleitnant Mihkel Pütt ülendatse leitnandiks, wanusega 12-st jaanuarist 1920.

§ 5. Tankide roodust lipnik Albert Martinson ülendatse alamleitnandiks, wanusega 22-st juunist 1919.

§ 6. 9-st jalaväe polgust lipnik Lembit Karjel ülendatse alamleitnandiks, wanusega 10-st webruarist 1920.

§ 7. Saalala partisaanide polgust lipnik Rudolf Koggur ülendatse alamleitnandiks, wanusega 29-st webruarist 1920.

Mr. 905.

Tallinnas, 9. septembril 1920.

Allpool tähendud Saalala partisaanide polgu ohvitserid ülendatse järgmisesse auastesse:

Leitnant — alamkapteniks:

Ernst Leithammel, wanusega 23-st maist 1919.

Alamleitnant — leitnandiks:

August Wassil, wanusega 13-st augustist 1919.

§ 2. Allpool tähendud merekindluste ülema käsutuses olevad ohvitserid ülendatse järgmisesse auastesse:

Leitnant — alamkapteniks:

August Suurkiwi, wanusega 26-st detsembrist 1919.

Alamleitnant — leitnandiks:

Jüri Mois, wanusega 24-st novembrist 1919.

§ 3. 2-st jalaväe polgust alamleitnant Gustaw Saalal ülendatse leitnandiks, wanusega 6-st weebr. 1919.

Mr. 906.

Tallinnas, 9. septembril 1920.

Allpool tähendud Ruperjanowi partisaanide polgu ohvitserid kinnitakse järgmises auastes:

Alamleitnandid — leitnantidiks:

Rudolf Miel, wanusega 15-st webruarist 1916.

Otto Puusepp, „ 1-st juulist 1917.

Paul Hanson, „ 10-st oktoobrist 1917.

Mr. 909.

Tallinnas, 9. septembril 1920.

§ 1. 2-st jalaväe polgust leitnant Oskar Plaks ülendatse alamkapteniks, wanusega 22-st weebr. 1920.

§ 2. 3-st jalaväe polgust alamleitnant Johannes Ernits ülendatse leitnandiks, wanusega 5-st jaan. 1920.

Mr. 921.

Tallinnas, 10. septembril 1920.

5-st jalaväe polgust alamleitnant Johannes Ernefaks kinnitakse leitnandi auastes, wanusega 17-st maist 1917.

Mr. 922.

Tallinnas, 10. septembril 1920.

1-se diviisi inseneri käsutuses olev leitnant Aleksander Eugenberg ülendatse alamkapteniks, wanusega 6-st septembrist 1919.

Mr. 929.

Tallinnas, 11. septembril 1920.

1-se piiritüüti bataljoni ülem kapten Aleksander Scherwel ülendatse alampolkownikuts, wanusega 1-st maist 1920.

Mr. 936.

Tallinnas, 11. septembril 1920.

§ 1. Sõjaväe Ringkonna staabist leitnant Theodor Kalberg ülendatse alamkapteniks, wanusega 21-st märtsist 1920.

§ 2. 9-st jalaväe polgust leitnant Johan Tomson ülendatse alamkapteniks, wanusega 16-st aprillist 1920.

Kindralstaabi Kindral-Major Varfa.

Sõjaministri eest.

Maafuta maasaajate ohvitseride nimetiri.

Wabariigi Walitsus oma koosolekul 15. septembril 1920 otsustas Eesti Wabadussõjas ülesnäidatud isearaliku wahwuse ja teenuste eest anda sõjameestele, kes järgnewas nimetirjas, maad eluaegsels tarwitamises ilma mafuta, tingimiseega, et wastawa inventaari wõiwad maasaajad omandada riigilt wõõrandamise hindabega.

1. kindral-leitnant Johann Laidoner, — mõisa Waba-riigi Wälistuse eriofise põhjal.

I. Mõisa kuni 300 tiinuni.

1. kindral-majoor Jaan Soost; 2. kindral-majoor Andres Larka; 3. kindral-majoor Aleksander Tõnisson; 4. kindral-majoor Ernst Põder; 5. ase-admiral Johan Pitka;

II. 50 — 100 tiinuni.

6. polkownik Jaan Rint; 7. polkownik Rudolf Reimann; 8. polkownik Viktor Puskar I; 9. polkownik Karl Parts; 10. polkownik Pent Lill; 11. kindral-majoor Otto Heinze; 12. polkownik Johan Unt I.; 13. polkownik Nikolai Keel; 14. polkownik Viktor Mut; 15. sanitaär-polkownik Arthur Lossmann; 16. polkownik Aleksander Seimann; 17. polkownik Herbert Brede; 18. polkownik Viktor Liival; 19. polkownik Peeter Kann; 20. alam-polkownik Johann Schmidt; 21. leitnant Julius Kuperjanow; 22. kapt. Anton Irv;

III. 40 — 50 tiinuni.

23. ase-kapten Johannes Herm; 24. polkownik Tõnis Kotberg; 25. alam-polkownik Eduard Bach; 26. polkownik Eduard Kubo; 27. alam-polkownik Jaan Poopuu; 28. polkownik Siegfried Binding; 29. alam-polkownik Hans Kurwits; 30. alam-polkownik Arnold Sinnom; 31. polkownik Hendrik Wahtramäe; 32. ase-kapten Günther Salza; 33. polkownik Jakob Põrei; 34. polkownik Georg Teofanow; 35. alam-polkownik Johann Stahl; 36. alam-polkownik Paul Kunnus; 37. alam-polkownik Jaan Kruus; 38. alam-polkownik Gustaw Johnson; 39. alam-polkownik Jaan Unt II.; 40. alam-polkownik Aleksander Pull; 41. alam-polkownik Richard Luik; 42. alam-polkownik Otto Sternbeck; 43. alam-polkownik Johannes Rosta; 44. kapten Gustaw Westel.

Üleüldine osa.

Sõjaväe palkadest.

Meil kuulub nurinat selle kohta, et viimaste palgakõrgenduste ajal sõdurite palkasid mitte ei ole kõrgendatud. Teatavate ringkondade poolt on halatud isegi kihutustööd sõjaväes tegema, et sõdurid palgakõrgenduse nõudmisega esineksid. Meil salaurgitsejatel ja kihutojatel ei ole küll sõduri palk südamel peal. Nende eesmärgiks on sõjaväge oma sihtide kättesaamiseks ära lajutada, wõi vähemalt meie kardetud sõjaväe jõudu hävitada ja teda wõitluswõimetuks teha.

On siis meie sõduri palgab nii ülekohtused?

Tuleb meeles pidada, et riigikaitse ei ole mitte mingisugune palgaline töö. See on iga kodaniku auohus oma isamaa vastu. Iga kodanik peab oma aja sõjaväes dieti ilma tasuta ära teenima. Ja selle aja eest wõtab riik tema ülespidamise ja warustuse täielikult oma kanda. Nõndanimetatud palk ei ole dieti mitte palk, see on ainult taskuroha wäikeste enam-wähem isiklike eratarwiduste jaoks. Ei wõiks ju iseenesest midagi selle vastu olla, kui see taskuroha suurem oleks. Kuib peetagu meeles meie riigi rasket seisukorda. Kust wõtaks meie riik need miljonid, mida sõduri palga kõrgendamise näit. 200 marga pealt 500 marga peale nõuaks.

Küsitakse: aga mispärast on siis ohwitseride ja ametnikkude palkasid kõrgendatud? Eks neile ole sõjateenistus ta auamet ja eks peaks nad ka dieti ilma palgata teenima. Nii küsida wõib küll ainult kihutaja, kes wäga hästi teab, mis ta selle oma küsimisega kätte tahab saada.

Ohwitser on oma sundusliku wäeteenistuse aja sõduri palgaga juba reas ja sõjaväe koolis sõdurina ära teeninud. Ta on selle palga peal kauemgi teeninud, kui ajateenija sõdur. Ohwitserile ja sõjaväe ametnikule on tema teenistus elututseks. Ja nõuda, et ohwitser ilma palgata elu otsani teeniks, oleks meeletus, sest siis jääks meie sõjavägi ilma ohwitserideta, s. t. ilma sõjaväeta.

Meie ohwitseride palgab ei ole sugugi kadest aratav. Iga mustatööline teenib nüüd palju rohkem kui meie ohwitser.

Toome siin wõrdluseks Inglise, Saks ja Prantsuse sõjaväe palgab.

Inglise sõjavägi.

Ohwitseride aastane sissetulek marta-des. Ümberrehtenduse aluseks on wõetud Saks marta rahu aja kurssiga: 1 Inglise nael strl. = 20 marta.

Aukraad	Enne sõda *)	Pärast sõda	
		kui abielus	kui mitte abielus
Alamleitnant (kui ta 2 aastat sõjaväes teeninud)	2823—4223	7880	6400
Leitnant	3279—4679	8960	7500
kui 7 aastat sõjaväes teeninud	4192—5044	10060	8580
Kapten	5231—8032	12440	10340
kui 15 a. sõjaväes teeninud	6326—8152	13340	11240
Majoor	7263—10663	15360	13680
kui ta 5 a. selles aukraadis		17360	15680
Alampolkownik jalaväe bataljoni komandering, ratsaväe polgu ülema ja suurüksiväe rühma ülemana	12131—13687	24840	23680
Polkownik brigaadi komanderinga	20465	29160	28080
Kindral-majoor diviisi ülemana	30711	45120	42230
Kindral-leitnant komanderingi kindralina:	68095	65250	61609
II klass		84650	81055
I „			

See aastane sissetulek seisab koos palgast, toidu-, korteri-, kütte-, walgustuse- ja mööblirahadest. Korteri-, kütte-, walgustuse- ja mööbliraha makstakse abielulistele rohkem.

Edasi makseti iga aasta ohwitseridele, kellel õigus oli poisji pidada, jeda aga ei pidanud: leitnandist kuni alampolkownikuni — 720 marta, polkownikule — ja kindralmajorile — 1460 mk., kommandeeriwale kindralile 2190 mk. See poisiraha ei ole tabelis mitte kaasa arvatud.

*) Enne sõda oli palk wäelike järele mitmesugune.

Sõjaministeeriumi ja kindralstaabi ohvitserid, adjutantid, sõjaväeatahhid jne. saavad veel lisapalka. Sappõr-ohvitserid ja tantide ohvitserid saavad, kui neil teatud määr tehnilisi teadmisi on, aastas järgmiselt lisapalka: leitnant — 720 mk, kapten — 1080 m., major 1820 mk.

Inglise alamväelaste päevapalgad.

Alamväelaste	Enne sõda*)	Pärast sõda
Keamees	1 — 1,20	2,75
kui kaks aastat teeninud	1 — 1,20	3,50
Kapral	1,25 — 1,50	4,25
Alam-ohvitser	1,80 — 2,50	5,—
Seersant	2,40 — 3,25	7,—
Weltweebel	5 — 6,50	14,—

Keamehed, kapralid ja alamohvitserid saavad uute palgamääruste järel 50 penni lisapalka päevas, kui nad järgmisi tingimisi rahuldavad: 1) vähemalt 1 aasta on teeninud, 2) kõrgis teenistusasjades põhjalikult on väljaõpetatud, 3) teatava sõjaväelise ja üleüldise hariduskraadi on omandanud.

Saksa riigikaitse. (Reichswehr).

Saksa ohvitseride aastane sissetulek Saksa marlades. (Vanade palgamääruste järel.)

Leitnant ja üleleitnant.	Abielus.	Mitte abielus.
1. palga-aste (1.—3. teen.-aasta.)	5490	5022
2. — „ 4.—6. „ „	5690	5222
3. — „ 7.—9. „ „	5890	5422
4. — „ 10.—12. „ „	6090	5622
5. — „ 13.— „ „	6390	5922
Kapten (Hauptmann)		
1. palga-aste (1.—4. teen.-aasta.)	8120	7652
2. — „ 5.—8. „ „	9260	8804
3. — „ 9. teen.-aast. peale.	9760	9304
Major	11212	10756
Alampolkownik (Oberstleutnant)	11212	10756
Polkownik (Oberst)	13272	12816
Kindral	15.540—31.980	15.084—31.980.

See sissetulek seisab loos palgast, teenistus- või ametilise palkadest, elukalliduslisjadest. Elukalliduslisjadest on sellesse tabelisse ülemäärarad üles võetud.

Peale selle maksetakse igale abielulisele ohvitserile iga lapse pealt aastas 600 marka toetusraha. Vendele ohvitseridele, kellel õigus on poissi pidada, seda aga ei pea, maksetakse 540 marka aastas juure.

Peale selle maksetakse ohvitseridele mässude ja rahutuste mahasurumise korral nõndanimetatud võitluspäevarahaga: leitnandist kuni alampolkownikuni — 2 marka päevas ja polkownikule 1 mark päevas.

Saksa alamväelaste päevapalgad:

	Abielus	Mitte abielus
Keamees	5,65	4,—
Seftreitor (kapral)	5,75	4,10
Alamohvitser	6,55	4,90
Seersant	7,20	5,55
Witise-weltweebel	7,45	5,80
Weltweebel, kui mehi alla 100	8,65	7,—
„ „ „ üle 100	9,15	7,50

Abielulistele alamväelastele maksetakse peale selle veel 2 marka toetusraha päevas iga lapse pealt.

*) Enne sõda oli palk väelike järel mitmesugune.

Prantsuse sõjavägi *).

Prantsuse ohvitseride aastane sissetulek frankides:

	Enne sõda	Pärast sõda
Alampolkownik, kui alla 6 aasta teeninud	2880	7912
Alampolkownik, kui üle 6 aasta teeninud	3240	7572
Leitnant, kui alla 4 aasta selles auastes	3618	8670
Leitnant, kui üle 5 aasta selles auastes teeninud	3978	9030
Leitnant, kui üle 8 aasta selles auastes ja üleüldise 15 aastat teeninud	4338	9340
Leitnant, kui üle 8 aasta selles auastes ja üleüldise 20 aastat teeninud	4878	9980
Kapten, kui alla 4 aasta selles auastes teeninud	5040	11172
Kapten, kui üle 4 a selles auastes ja üleüldise 20 aastat teeninud	5580	11712
Kapten, kui üle 8 a. sta selles auastes	6120	12252
Kapten, kui üle 12 a. selles auastes teeninud	6660	12792
Major, kui alla 4 a. selles auastes	7200	15860
Major, kui üle 4 a. selles auastes	8100	16760
Alampolkownik (lieutenant-colonel)	9000	18200
Polkownik (Colonel)	11880	22170
Brigaadi kindral	14400	26665
Diviisi kindral	19980	34405
Kommandeerim kindral	19980	43405

Prantsuse alamväelaste uute palganormide kohta ei ole meil andmeid käepärast. Kuid igatahes ei ole need mitte suuremad, kui Inglismaal ja Saksamaal, ennem küll vähemad.

Nagu eelpool toodud arvudest näha, ei ole meie sõdurite palgad võrdluslikult sugugi nii väikesed.

Kordame, iseenele ei saa palkade kõrgendamise vastu midagi olla, kuid meie riigi praeguses seisutõrjas on see võimata. Uute paberirahakulude väljaandmise läbi halvendatakse ainult oma seisutõrja: elukallidus tõuseb veelgi, ja mitte sugugi palkade, kõrgendusele vastavalt, vaid kaks või kolm korda suuremas proportsioonis, nagu senised kogemused seda küllalt lohutavalt on näidanud.

Palkasid kõrgendatakse üleaja teenijatele alamohvitseridele weltweebli ja rühma ülemate lichteitel, et neid teenistuses hoida. See on tingimata tarvilik, sest nooremate, s. t. ajateenijate hulgas tarvilikul arvul väljaõpetatud ja vilunud rühmaülemad ei leidu.

X.

Tallinna garnisoni ohvitseride hegemoonia Ohvitseride Kogus.

Heinrich Laretei.

Tallinna garnisoni ohvitseride hegemooniast Ohvitseride Kogus on juba ammu räägitud, kuid tõute sellest kirjutada andis minule is. Jaan Soovi kirjutust Sõduris nr. 37.

*) Need arvud kui ka kõik teised on võetud ajakirjast „Monatshefte f. Politik u. Wehrmacht. Mai 1920.

Tallinna ohvitseride hegemoonia algas esimese Ohvitseride Kogu põhikirja avaldamisega peale, ilma et paljud Tallinna ohvitserid seda oleks tahtnud. Põhikirja järele olid tallinnalased eesõigustatud seisukorras, kuna nendest see pea Kogu moodustus, teised aga ainult osakondadena töötada võisid. Selle nimelise eesõigustatud seisukorra vastu kuulbus heali nii riondi, kui ka osa Tallinna ohvitseride hulgast, kes õigusega eeldasid, et sarnane nimeline eesõiguslus ka ainelise kaasa toob. Neid protestisid ärakuulates ja läbiharutades jõudis ohvitseride enamus otsele, et sarnane olukord muuta tuleb. Muutus wiidi läbi teises põhikirjas, mis ülemjuhataja poolt kiinitati. Ma ei taha ütelda, et see ainuke põhjus oli põhikirja muutmiseks, kuid see oli üks tähtsamatest, ja ta tulus kõige elavamalt waiaelust esile.

Majanduslik hegemoonia oleneb aga juhatusel tegevusest ja ta kestab, kahjuks, ka praegugi veel edasi. Kuna esimene juhatus esimese põhikirja põhimõtteid digeks pidas ja sellepärast ohvitserkonna enamuse meeleolele ei wastanud, siis waliti uus esiseisus, kes uue põhikirja alusel pidi töötama, selle kohus oleks olnud ka seda majanduslik hegemooniat kaotada, kuid, nagu eelmises kirjas tõendasin ja nagu ka is. Soots „Sõduris“ nr. 37 leiab, ei saanud uus juhatus faktiiselt tööle asuda, sest endine ei olnud asjaajamist (majanduslik) üle. Kawatsused selle kohta olid aga uuel juhatusel juba walmis.

Milles seisab siis see majanduslik hegemoonia?

Ohvitseride Kogu sai suuremat rahalist toetust sõjafondist. Loomulikult oleks need summad pidanud saama ärajaotatud kõigi osakondade wahel, kui filmas pidada, et osakondadel tuli igalpool tegevust alata kõige wiletsamail tingimistel ja osa neist praegugi ennast wõlgadega elatab; eht see abiraha oleks pidanud ärajalututama ettevõtete peale, mis tulusad terwele ohvitserkonnale.

Koguni selle vastu. Summad tulusid ära Tallinna Ohvitseride Kogu ruumide pidamiseks, sinna mööbli muretsemiseks, pidude kuludeks, millest olawõtta olude tingimistel said ja saawad peaosjalikult Tallinnas elutsewad ohvitserid. Ka ohvitseride kassino tegi kuni augusti kuni kulusid, mis neistamadest hallitatest tulid.

Wõib ju ütelda, et Tallinnas olewad ruumid on kogu ohvitserkonna, Ohvitseride Keskkoogu omandus, et neid wõiwad tarwitada kõl ohvitserid. Kuid just see on teooria. Ei ole tarwis tõendama halata, et praktikas see nõnda ei ole, et wäljaspool Tallinna elutsewad ohvitserid ainult mõni kord aastas, mõned isegi mitte kordagi, selle lõbu osaliseks wõiwad saada. Fakt on see, et Tallinnas olewaid ruumisid kasutawad peaaegu ainult Tallinna ohvitserid, tarwitades seal olewaid kassinot, lugemise lauda, mängusid ja n. e., ja loomulikult oleks, kui ka Tallinna garnisoni Kogu osakond neid ülewal peaks.

Minute kaaluwam põhjus, mis selle vastu räägib, on ohvitserkonna esinemine ja wõraste wastuwõtmine. Eiulkselt waadates kujuneb ka siin asi teistti. Ka teiste garnisonide ohvitseridel, näituseks Tartus, Pärnus, Narwas ja n. e. tuleb wõrasteid wastuwõtta, kuid sarnastel juhtumistel kannab aga ilka kohalid garnison. Samuti wõiks ka Tallinna garnison niisugused wastuwõtmise ja esinemise kulud kanda, kuna ju Tallinna garnison kõige suurem on, ja see selle tõttu kergem on. Minult erakordadel, suuremad, tähtsamad

esinemised wõiksid Keskkoogu poolt ja selle tulul sündida. Siis peaks aga, kui aeg wähegi lubab, ka teiste osakondade esitajad wäljalutsutama. Ei neid esinemisi juba harwem tuleb, siis ei tarwitse selle jaoks Keskkoogul sugugi nii kulukaid ruumisid ülewalpidada. See oleks terwele ohvitserkonnale kasulikum ja ka wõraste näeksid rohkem ühtlasti tasapinda nii Tallinnas kui ka mujal. Wõid aga uhtustawad tallinnalased teiste kulul.

Seni on abirahad tallinnlaste heaks wälja antud.

Weel gulleml on aga lugu, sest ka liikmemaksud, mis osakonnad Keskkoogusse maksawad ja mis, iseenesest mõista, ainult üleüldiskasulikkude ettevõtete jaoks määratud, ka need weerewad sinasamasse autu, see tähendab: terwe ohvitserkond maksab maksusid Tallinna ohvitseride tuluks ja lõbuts, ise pistuga läbi ajades, et aga pealinnalased pealinna kohaselt elada saaksid.

Seni ei ole ühtegi üleüldiskasulikkude ettevõtet ellu wiitud.

Terawam küsimus Tallinnasse sõites on korteri küsimus. Ohvitser, kes ameti asjus Tallinna sõidab, peab pool eht terwe päew õomaja otsima ja wõib ka sellest ilma jääda. Ohvitseride Kodu küsimus on mitmel korral üleswõdetud, kuid praegugi jooksawad ohvitserid numbrid otsides.

Doengud, kutsused, ettelugemised, nii eri- kui ka üldhariduslikud ootamad korraldust. Neid on ohvitseride hariduslike tasapinna tõstmiseks hädasti waja. Paar kaistet, mis jällegi Tallinna ohvitseridele ära peeti, ei ole nimetamise wäärt.

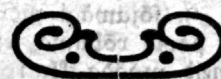
Kui wõiks paljugi asju üles lugeda, mis tungiwalt tarwilikud oleksid terwele ohvitserkonnale ja mis põhikirja järele otsesohesteks, esimesteks Kogu ülesanneteks oleks, mis aga tagaplaanile on jäetud, kuna ees on igapäälised maksuta perakonnadõitud Tallinna Kogu ruumides ja n. e.

Uloomulikult sellele seisukohale on juba see, et Tallinnas garnisoni Ohw. Kogu osakond faktiiselt tarwilikuts ei loe tegutseda. Ei ole wist ühtegi juhatusel koosolekut peetud. Kuna teised osakonnad pead murrawad, kuidas läbi saada, istuwad nemad känd süles, sest nende eest hoolitseb Keskkoogu juhatus. Tallinna osakonnal on Keskkoogu poolt ruumid, kassinot, lugemise laud, billiard, mängud, pidud, ja n. e., mis j. o. s. siis ennast wawata, sest Keskkoogu on ka rikkam, ta wõib kõit paremini muretseda. Keskkoogu saab ju raha kõigilt ohvitseridelt.

Selle kirjatükiga ei süüdistata mina sugugi Tallinna ohvitserisid ja dieti on pealkiri — hegemoonia — ka wähekohane, digem oleks wast — eesõigustatud seisukoht. Oleneb ju see Keskkoogu juhatuselt.

Kui tahetaks eluwõimsat, solidsset Ohvitseride Kogu luuo, siis peab aluseks wõtma kõitide liigete ja liigituste ühe õiguslus. Minult siis, kui juhatus sellest kinni peab, saab Ohw. Kogu töötada. Wõistagi, et juhatusel tarwis on walida isikuid, kes tööd suudawad ja t a h a w a d teha. Kui juhatus nelja kuu jooksul ei suuda majapidamist üleanda, siis ei illustreeri see teguwõimsust. Kõige juhatusel tegevust wõrrelba saab aga ainult siis, kui mõlemad on teatud aeg töötanud, ja enam-wähem ühefugustes tingimistes töötanud.

Tartus, 19. septembril 1920.

Ludendorffi sõjamälestused.

Elitlaste pealetungimine 1916. a. sügisel.

Järg.

Kallist ostetud kogumuste najal walmistati üleminef üksikasjaliselt ette, kuna ka wägede mäewarustus täiendati. Iseäralist tähelepanekut pöörati mäeteede korraldamise ja materjali peale, mille abil sealpool mäeharja edasi oleks wõidud liikuda. Ka roobasjõuwanakrid pandi walmis, et neid wõimalik oleks Rumeenia raudteedel tarwitada. Seljatagused ühendused Walachias pidid nii kui nii wäga raskest kujunema, seni kui meil tarwitada oli ainult Szurduki kitsaste.

10. novembril oli kindral Kühne oma ettevalmistustega lõpul. Operatsiooni algus oli 11. novembri peale kindlaks määratud. Sõjawägi pidi siin nelja jalawäe- ja kahe ratsawäe- divisjoniga kindral Krahw v. Schmettowi juhatusel läte jõuga üle Crajowa Alti poole edasi tungima. Ühes sellega pidi ta Orfowa ja ka Rotenturmi kitsaste seljataha idapoolse kaitsewäed saatma. Orfowa juures pidi samal ajal üks nõrk brigaad ühes Saksa jalgrattasalkadega k. ja k. obersti Szivo juhatusel kallale tungima. Jõudu juure saanud kindral Krafft ja lõuna pool Kronstadti asuwad wäed pidid oma pealetungimist jätkama.

11. november tõi kindral Kühnele täieliku edu; oktoobri lõpul teostatud ettewõtte tasus nüüd end tagant järele ära. Kindral Kühne läks üle mägede, lõi temale wastu wistatud Rumeenia divisjoniga Targu Jiu juures 17. novembril ja wõitis juba 21. Crajowa oma alla. 23. seisis kindral Krahw v. Schmettow oma ratsawäe-divisjonidega Alti ääres ida pool Caracali. Sild Altil oli juba tema wõimuses. Edasi põhjapool, wastu Slatinat, oli jalawägi Alti äärde wälja jõudnud. Siinsed kui ka ülemised fillad olid kestwalt purustatud.

Samal päewal oli ka kindralfeldmarshal v. Mackensen Zinnicea juures paksu uduga Donau põhjapoolsele kaldale tulnud. Ka siin oli ettevalmistus hea olnud. Jgafuguste operatiivsete wõimaluste kasutamisel tahtsime sõjawäed sel päewal lähemas tegewusahendusesse seada. Nähtawasti oli see õnnestanud, kuid weel pidid raskused teele tulema.

Kindral v. Krafft oli wahet peal läbi mägede edasi tunginud, kuid weel polnud ta mägestiku wäliswärawateni Ramnicu Valcea juure ja põhjapoolse Curtea de Urgeş'i jõudnud.

Kindral Kühne seljataha oli rumeenlane wahwalt wõideldes Orfowast mööda Donaud alla poole taganema hakanud, hoides end kindlasti jõe ligi. Alles Alti suus detsembri algul, kui ta igast küljest oli ümber piiratud, pani ta sõjariistad maha. Tema lootus, et Bukaresti poolt ette wõetud Rumeenia wägede kallaletungimine Donau armeele teda sellest seisukorrast peasta wõib, ei läinud täide.

Jda poolt Alti teostatawa operatsiooni kohta oli käff antud, hoolimata edasi marsfida ja wägede sihttiwad Bukaresti sihis ühendada. Iseäranis suurt rõhku panin selle peale, et Kühne wäerühm wõimalikult ruttu Donau sõjawäe pahema tiwa kaitseks üle Alti lähets. 9. sõjawägi pidi madalikult põhjapoolse mägestiku poole rõhuma, et idapoolseid kitsasteid awada ja neid mööda ifka rohkem wägesid lõuna poole lõmmata.

Kindralfeldmarshal v. Mackensen pidi, niipea kui mõlemad sõjawäed ühendatud ja ühine käsutamine wõimalik, mõlemate — ka 9. armee wägede juhatusse oma kätte wõtma; Donau sõjawägi läks kindral Koschi alla; 9. pidi ertshertzog Karli wäerühmast eralduma. Kuni see weel polnud sündinud, pidi Saksa ülem wäejuhatus ka edaspidi operatsiooni osfekohaste käskudega juhtima.

Donau sõjawägi algas edasimarsimist 25. novembril, 26. läks ta üle Nedea ja 30. wõitis pahem tiw raskestes heitlemistes omale Nejlowi madalikku. dest ülemineku edela pool Bukaresti, kuna parem tiw mööda Donaud samal määral allapoolse liikus.

Alpide korpus wõitis omale 27. Rotenturmi kitsasteelt peasetee madalikule, jõudis 29. Piteestisse ja omandas järgmisel päewal peajõududega Urgeşi poole rõhudes kagus maad. Sellega sai Kronstadti wäerühma paremal tiwal, mis põhjapool Campulungi raskestes wõitluses seisis, wõimalikult mägestikust wälja peaseda. Kõige taga pool seisis kindral Kühne. Tema jalawäe divisjonid püüdsid maksu mis maksab Slatina juures üle minna, kuna nad selle asemel koge lõuna poole oleksid pidanud pöörama, et Caracali juures nagu ratsawäe korpuski üle minna ning seega pikema teega aega wõita. Nõnda läksid nad alles 27. üle Alti ja olid 30. weel umbes 80 km. Donau sõjawäe pahemast kui ka v. Kraffti wägede paremast tiwast eemal.

Rumeenia wäejuhatusel oli mõte kindral v. Kraffti ja Kühne wägesid kinni pidada ja Donau sõjawäele kallale tungida. Esimeseks tahtis ta nähtawasti Curtea de Urgeşi ja Ramnicu Valcea juures olewaid mäestefid Alti liini mõlema wäerühma wastu taista; kui see ei õnnestunud, siis püüdis ta oma 1. sõjawäge tagapool mitu korda seisma panna, et wõimalik oleks soodsat olukorda weel kaheteistkümmemal tunnil Donau sõjawäe wastu kasutada.

1. detsembril tungiti Donau sõjawäe pahemale tiwale Bukarestist lõuna pool tugewasti kallale ja sunniti taganema. Üle Neilowi läinud Saksa wäed lõigati ära. Seisuford oli kahtlemata wäga kriitiline. Ainult teisel liinil marsfiw Türgi divisjon pidas weel wastu, et waenlane ei saaks ümber piirata. Rumeenlased ei jätkanud oma lööki tarwilikult kõwasti, nende wastu kiirustati 9. sõjawäe parem tiib. 2. detsembril oli 9. armee ratsawägi juba Donau wäe lahinguwäljal, 3. juba ka jalawägi, seega oli kriis üle. 4. algas wastukallaletungimine, millest rumeenlane osawasti kõrwale hoidis.

Wahet peal oli kindral Kühne wäe pahem tiib Kraffti wägedega ühinenud ja Rumeenia wäe kauge male üle Urgeşi ida poole tagasi surunud. Donau ja 9. sõjawägi wõitlefid nüüd juba kõrwuti. Operatsioon oli kindlustatud.

Polnud kerge mõlemaid sõjawägesid lähedasse taktilisesse koostöötamisesse paigutada. 1. detsembril pidi see weel wiimafel filmapilgul nurja minema. Sõjas tuleb nimelt wäga paljuid hõõrumisi arwesse wõtta.

Nüüd, kus see põnewus kõrwaldatud, seifime juba uue ees. Kas Bukaresti kui kindlust mõeldi kaitsta wõi mitte? Esimene oleks meile wäga wastumeelt olnud, sest ta oleks oporatsiooni pikale wenitanud. Nastaag oli juba kaugele edasi jõudnud. Me pidime end tulewaks aastaks ette walmistama. Kõikjugu

abinõud kallaletungimiseks olid walmis pandud, et kindlust wastupaneku korral ära wõtta. Uga mul langes siiski raske kiwi südamele, kui juba 6. teade tuli, et meie ratsawäedivisjonid 5./6. detsembril õõsel kindluse põhjapoolset punktid tühjana ja purustatuna leidnud. 6. wõistime Bukaresti, Ploësti ja Campina oma alla. Kogu õliringkonnas olid rumeenlased käsu järele ja Inglismaa juhil põhjalikud purustused korda saatnud.

Tänini polnud wenelased weel wõitlustest tõsiselt osa wõtnud. Wene pealetungimine 5. des. lagu pool Bukaresti polnud tähjas. Urusaamata on, mis nad rumeenlasti üksi lastsid wõidelda; nad oleksid wõinud wäga hästi Walachias olla. Sealne meie wõit oli wõimalik ainult selle läbi. Nüüd hakkasid wenelased abiwäge saama, nad näisid iseoma wäetiwa pärast kartwat. Nad nõrgestasid end ka Dobrudshas, et Walachias tugewamaks saada.

Operatsiooni jatkamisel püüti rumeenlastele edasi otsustawalt kahju teha, neid ühes nendega nüüd kindlasti ühinewate wenelastega lüüa ja sõjakäigu lõpuna Donau suu — Seret — Trotuse liinini wälja jõuda. See oli kõige lühem liin, mida kätte wõis saada. Seda püüdma sundis ka sõja majandusline seisuford.

Macdenseni wäerühm pidi oma raskuspunkti Buzau — Jocsany sihile paigutama, oletatava wastupaneku tajandikul murdma, mägesliku pooli ümberharramisega ahwardades, ja üleüldiselt mõlemal kaldal mõõda Donaud alla poole minema.

Kindral v. Conrad oli nõus, et ertshertzog Karli wäerühm hiljem oma parema tiiwaga Trotuse wastu kawatsesid pealetungimiseft osa wõtata.

Ida pool Bukarest — Ploësti liini omandasid wõitlused teise iseloomu kui senised. Meie wäed olid wäsinud ja läksid weel rinnu waenlasele kallale; ümberharramine oli wõimata, sest wastane oli tugew, iseäranis mägedes. Wenelane ilmus peagi suurel arwul ja tema wõistles paremini kui rumeenlane. Järele wedada lastemoona, mida nüüd nii wäga tarwitamine, oli harwenenud ühendusteede tõttu raske. Ulgas tugew wiim ja uueaasta eel haruldaselt kõwa külm.

10. detsembril leidsid Donau ja 9. sõjawägi Jalomnitsa ja Mizili juures Wene-Rumeenia wäed walmistatud seisukohtadest eest. Weel läks korda wastupaneku ruttu murda, Jalomnitsast üle minna ja Buzau 15. raske wõitluse järele ära wõtta.

Juba 17. seisis wägi tajandikul uue tugewa seisukohta ees, mis ulatas Calmatuii suust Donaul kuni mägedeni Ramnicu Saratist edela pool. Siit õhtu ja loode pool olewais mägedes oli rumeenlasel lähedane kokkupuutumine ertshertzog Karli wäerühma wastu seiswate wäeosadega.

Wahe peal oli lastnud kindralfeldmarschal v. Mackensen ka Bulgaria 3. sõjawäe paremal Donau kaldal edasi marsšima hakata. Kuni jõesuuni ei leidnud ta mingit tõsisemat wastupanekut, sinna jõudis ta 24. detsembril, pöördus siis Braila parempoolse sillakindlustuse wastu, Maciu juures, ja mõõda jõge alla. Tajandikul Donauist lääne pool wõis wägi alles pärast lastemoona saamist peale tungida. Wäga ägeda wõitluse järele murdis 9. sõjawägi lõpuks Wene-Rumeenia seisukohtadest jõulus läbi, waenlane sunniti kogu liinil ülema Sereti poole taganema, peasjal, kull Braila ja Jocsanyi sihis.

Seega polnud aga waenlase wastupanek lõuna pool Sereti weel sugugi murtud. Walachias leidsid wõitlused kuni jaanuarini. Meie wäed tarwitsefid tungiwalt rahu. Murega mõllesin, kuidas ma nad siit nurgast jälle wälja saan suurtele waenuwäljadele. Oli küll kõik mis wõimalik tehtud, et Rumeenia raudteid uuesti töötama panna. Nende töödõim wõis aga ainult wäike olla. Ka Donaul walmistati wägede wedu ette; kõwa talwe pärast oli aga karta, et jõgi kinni külmab. Kõigi ettevalmistuste peale waatamata pidi wägede ärawedu ometi palju aega nõudma. 4. jaanuaril lõpuks wõttis Donau armee uute raskete wõitluste järele Braila ära. Ta jõudis Seretile kuni Buzau suust alla poole. 9. sõjawägi oli Donau armeega lähedas ühenduses seistes ja alalistes wõitlustes olles, milles wenelased meid 6. iseäranis rõhusid, kuni Seretini edasi nihkunud. Ta wõttis 8. Jocsanyi ja linnast põhja pool seiswa piirkonna kuni Putnani.

Ertshertzog Karli wäerühma pealetungimine, mis jõulu ümber algas, polnud Trotuse poole püüdmises mingisuguseid edusamme annud. Wägede lõpmata wäsimus, aeg ja ilm sundisid sõjakäiku lõpetama. Siin, kus Mackenseni wäerühm seisis, oli peaeegu see, mida kawatsesid. Pealetungimine pandi seisma. Sõjawäed hakkasid oma seisukohti kindlustama.

Rumeenia sõjakäigu teine samm oli astunud ja seega sõjakäik lõpetatud, mis oli rikas meie wahwate wägede uhketeft tegudeft, juhtide suurteft otsusteft alammast kuni ülema wäejuhatuseni, aga rikas ka tõsisteft muredest, mida keegi sügawamalt ei wõinud tunda kui mina. Olime Rumeenia wäe lõõnud; toda häwitawalt tabada polnud wõimalik olnud. Me olime saawutanud, mis üleüldse wõimalik, kuid me pidime jõud Dobrudshasse ja Walachiasse jätma, mida enne Rumeenia sõtta astumist ida ja lääne frondil, aga ka Makedoonias olime wõinud tarwitada. Meie wõidu peale waatamata Rumeenia wäe üle olime üleüldises sõjapidamises ometi nõrgemaks läinud.

Rumeenia sõjakäigu lõpetamisega olid 1916. aasta sügise wõitlused lõpulikult meie kasuks otsustatud. See ei sündinud mitte ainult Siebenbürgeni, Dobrudsha ja Walachia lahinguwäljadel, kus selleks olid wälised tundemärgid, waid ka lääneliinil, Isonzo frondil, Makedoonias ja idas. Olewad jõud olid tarwitatud ainsaks eesmärgiks — liitlaste pealetungimist tagasi lüüa ja eluõimalused alal hoida. Kallaletorjamine oli koku langenud ja Walachia abihallikad olid meie omad. Liitriikide määratusuur ültwõim inimete ja wõitlusabinõude poolest oli purunenud meie wägede püüwuse ja juhatusel kindluse ning otsustawuse wastu.

Kaitsewõitlustes pidasid Saksa wäed paljude taganemiste peale waatamata wastu, f. ja f. wäed olid Wene omadest nõrgemad. Bulgarlased tõid mitu korda pettumuse. Türglased tegid, mis me neilt lootime.

Rumeenia sõjakäigu liikuwais wõitlustes awalduis jällegi Saksa juhatusel tuntud ülekaal. Saksa wägi, kes ka lepinglasti kaasa kiskus, oli waba ja iseseiswa talitamisega tugewat waenlast lõõnud. See wõis ainult seal, kus meie kaitseisuforras asusime, hulgalise tehnilise wõitlusabinõude tarwitamisega edusamme saawutada; kus need puudusid, seal oli sakslane ka siin tugewam.

Kõigil suure frondi osadel oli Saksa vägi, oli iga üksik oma parema jõu, sõna ostepoheses mõttes oma viimase jõu wälja pannud. Minult selle läbi oli edu wõimalik, mille eest ajalugu ford Saksa soldatile loorberi annab. Nüüd oli meil tungiwalt rahu waja. Wägi oli kõige kõrgemal määral wõitlemisest wäsinud ja liiga kurnatud.

Ka waenlane näis wäsinud olevat. Ometi oli tal veel jõudu leidunud Verdumi juures edurikkaks pealetungimiseks. Ülewõimu tagajärjel wõis ta oma wägedele rohkem puhkust anda. Nende rutulise puhkusega pidime rehkendama. (Järgneb)

Segateated.

Dhwitseride Kogu Wolinikkude koosolek.

Dhwitseride Kogu Juhatusel otsuse järele peetakse ära Dhwitseride Kogu Wolinikkude koosolek 8. oktoobril s. a. kell 12 Tallinnas, Kasino ruumides, Suur turg nr. 14, kuhu palutakse kõikidest wäeosadest esitajajaid saata.

Päewakorra punktid:

- Juhatusel aruanne,
- Uue juhatusel walimine,
- Jooksuwad küsimused.

Juhatus.

Sõjawäelaste metsatööstuse ühifus „Malewa“ tegewust alannud.

Sõjawäelaste metsatööstuse osatööstusel „Malewa“ on lorida läinud metja osta Pärnumaalt Kilingi metskonnast Surju ja Siigaste jaamade lähedalt. Ka tööstustad on ostetud, nii et töö warsti wõib algada.

Mõnel pool on ar. saamisele jõutud, et „Malewa“ ennast uueks ühifuseks „Energia“ ümber muudob, mida eht sellega wõib seletada, et mõne „Malewa“ asutaja nimi, kes aga praeguses juhatuses ei ole, „Energia“ asutajate hulgas sigureerib.

Selle kohta on meile „Malewa“ juhatusel esimees seletanud, et „Malewa“ täitsa omaette ühifus on ja temal uue asutatava ühifuse „Energia“ga midagi ühifit ei ole, ega ka „Malewa“ juhatusel liigetest üksti „Energia“ liige ei ole.

Wastutaw toimetaja: Kindralstaabi polkownik Rint.

Wäljaandja: Sõjawägede staab.

Sõduri toimetus ja talitus

on Wene tänuwalt nr. 5

ülewiiidud

S. Brookusmäele nr. 8, kolmas ford.

(End. sõduri poobide osakonna ruumides).

Sõjawäe Topografia Jaoskonna wäljaanded:

Eestimaa kaart.

Mõet 10 wersta tollis.

- - Hind 8 marka. - -

Eestimaa kaart.

Mõet 15 wersta tollis.

- - Hind 4 marka. - -

Jda-Europa kaart.

Mõet 175 wersta tollis.

- - Hind 2,50 marka - -

Eestimaa teede kaart.

Mõet 25 wersta tollis.

- - Hind 2 marka. - -

Pihkwa ümbruse kaart.

Mõet 3 wersta tollis. - - -

- - - Hind 2 marka.

Baltimaade kaart XIII. aastasajal.

Kolme wärwiga. - - -

- - - - Hind 4 marka.

Saada raamatukauplustest ja Sõjawäe Topografia jaoskonnast, Tallinnas Lai tän. nr. 39. (teisel korral).